

bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ndbnndc_2014_2_3_16 (дата звернення: 14.04.2022).

3. Щербина Е. В. Применение препаратов Гамавит, Фоспренил, Максидин в схемах лечения заболеваний мелких домашних животных различной этиологии. *Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин* : матеріали 7-ї міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2002. С. 83–85.

4. Studies on the role of feline calicivirus in chronic stomatitis in cats / J. O. Knowles, F. McArdele, S. Dawson et al. *Vet. Microbiol.* 1991. Vol. 27(2). P. 205–208.

5. Radford A. D., Gaskell R. M. Dealing with a potential case of FCV-associated virulent systemic disease. *The Veterinary Record.* 2011. Vol. 168(22). P. 585.

ПРО БАБЕЗІОЗ СОБАК У ДІАГНОСТИЧНОМУ ТА ЛІКУВАЛЬНОМУ АСПЕКТІ

Людмила Соловйова, к. вет. н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет

Вступ. Висока чисельність популяції іксодових кліщів з кожним роком спричинює наростання напруженості епізоотичного процесу бабезіозу собак. Це вимагає розробки ефективних антипротозойних препаратів та схем їх застосування [1, с. 258; 2, с. 260].

Дослідники рекомендують схеми лікування собак за бабезіозу, котрі базуються на принципах не тільки знищення збудника, а й детоксикації організму, корекції анемії та застосування антиоксидантів. Для специфічного лікування тварин частіше всього застосовують препарати на основі диміназону ацетурату (береніл, верібен). Ефективні також препарати з іншими діючими речовинами (імізол (імідокарб), фортикарб тощо) [3, с. 10; 4, с. 132].

Значна кількість питань діагностики бабезіозу ще потребує подальшого вивчення. Вирішальним є підтвердження діагнозу шляхом виявлення бабезій лабораторними методами – знаходженні збудників у мазку периферійної крові в еритроцитах. Мікроскопічна діагностика є ефективною за гострого та підгострого перебігів хвороби. Також застосовують серологічні методи виявлення в сироватці крові хворих тварин антитіл, які зв'язуються зі специфічним антигеном. З цією метою найбільш ефективними на сьогодні є сучасні реакції імунофлуоресценції (РІФ) та ферментний імуносорбентний метод (ELISA) [5, с. 147; 6, с. 24; 7, с. 364].

Результати дослідження. Враховуючи прогресуюче поширення бабезіозу собак, тяжкий перебіг прояву хвороби, ускладнення та навіть

летальні наслідки, актуальним і важливим залишається питання заходів боротьби із даним захворюванням.

Мета роботи – вивчити зміни клінічного стану і гематологічних показників у собак, хворих на бабезіоз до та після лікування у ветеринарній клініці “Кот Матроскін” м. Біла Церква.

Результати дослідження. Матеріалом для дослідження були 10 хворих на бабезіоз собак, пацієнтів цієї клініки.

Морфологічні дослідження крові проводили за загальноприйнятими методиками, результати оцінювали в камері з сіткою Горяєва; вміст гемоглобіну в крові – геміглобінціанідним методом; величину гематокриту визначали мікроцентрифугуванням за Шклярем.

Схема лікування включала імідопіран 5 %-ний, специфічний засіб лікування бабезіозу у дозі 1 мл/20 кг маси тіла (або 3,5 мг/кг), одноразово, підшкірно. Ми ділили дозу на 2 рази, тобто на 2 дні.

З терапевтичною метою в перші два дні застосовували внутрішньовенно (крапельно) розчин Рінгера (з розрахунку 200–400 мл на тварину); преднізолон у дозі 1,5 мг/кг маси тіла тварини, внутрішньом’язово; вітамін В₁₂ внутрішньом’язово у дозі 0,5–1 мл на тварину.

З першого по десятий день лікування внутрішньо задавали есенціале форте Н по одній капсулі два рази в день.

Контроль ефективності лікування бабезіозу собак проводили через 10 днів від його початку.

Період прояву клінічних ознак бабезіозу залежав від тривалості перебігу хвороби. За результатами клінічних ознак гострий перебіг захворювання поділяють на наступні форми: легку, середню та тяжку.

Захворювання починалося завжди гостро та супроводжувалося різким підвищенням температури тіла до 41°C (в середньому до 40,59±0,14 °C). Яскраво виражені зміни спостерігалися при дослідженні гематологічних показників. При тяжкій формі спостерігалася гемолітична анемія гіпорегенеративного типу. Кількість еритроцитів сягала 2–3 млн в 1 мкл. Показник кількості еритроцитів зменшився у 2,5 рази, порівняно з клінічно здоровими тваринами. Вміст гемоглобіну був зменшений майже у 2 рази.

Також відмічали зміни форми і розмірів еритроцитів. Анізоцитоз та пойкилоцитоз були пов’язані з пригніченням еритропоезу через токсичну дію продуктів метаболізму бабезій на кістковий мозок та інші кровотворні органи.

Прискорене ШОЕ свідчило про наявність запального процесу в організмі хворих собак. Також про це свідчило збільшення кількості лейкоцитів у 1,3 рази, порівняно з клінічно здоровими собаками. Відмічали нейтрофільний лейкоцитоз із зсувом ядра вліво, лімфопенію та анеозинофілію.

Упродовж 10 днів лікування у собак спостерігали поліпшення їх загального стану: нормалізувався апетит, вони ставали рухливі, зникала жовтяничність слизових оболонок, перкусійні межі печінки ставали

фізіологічними, зникала болючість. Нормалізувалася до показників клінічно здорових собак частота пульсу та дихання.

Кількість уражених бабезіями еритроцитів знижувалася і на 10 день їх не виявляли.

Показники гемоцитопоезу через 10 днів лікування прийшли до нормативних величин.

Висновки. Клінічно у хворих на бабезіоз собак відмічали втрату апетиту, пригнічення, анемічність та іктеричність слизових оболонок, схуднення, гіпертермію, тахікардію, гемоглобінурію, пронос, блювання, болючість у ділянці печінки та селезінки, слабкість задніх кінцівок.

При дослідженні показників гемоцитопоезу у хворих на бабезіоз собак відмічали олігоцитемію, олігохромемію, лейкоцитоз та збільшення гематокритної величини.

Застосована схема лікування з використанням імідопірану та симптоматичної терапії призвела до одужання собак і відновлення до фізіологічних показників крові.

Список використаних джерел

1. Фасоля В. П. Вікова, нозологічна і порідна структура хвороб собак у місті Житомирі. *Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту*. 2004. Вип. 28. С. 256–264.

2. Горальська І. Ю., Шпанарська І. І. Гемопоез собак за бабезіозу. *Вісник Житомир. нац. агрокол. ун-ту*. 2013. № 1(36), т. 1. С. 256–261.

3. Соловійова Л. М. Порівняльна оцінка методів діагностики і терапії гепатодистрофії у собак : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук : 16.00.01. Біла Церква, 2004. 20 с.

4. Distribution of babesiosis of dogs, depending on their age, pedigree sensitiveness and sex / L. M. Soloviova, O. M. Erohina, O. D. Peresunko, A. M. Chovgun. *Таврійський науковий вісник*. 2019. Вип. 109, ч. 2. С. 129–134.

5. Adaszek L., Wernicka-Furmaga R., Winiarczyk S. Preliminary study on the safety of a new vaccine against canine babesiosis containing soluble parastic antigen (SPA). *Bulletin of the Vet. Institute in pulawy*. 2012. Vol. 56, №. 2. P. 145–148.

6. Di Cicco M. F., Downey M. E., Beeler E. Re-emergence of *Babesia conradae* and effective treatment of infected dogs with atovaquone and azithromycin. *Vet. Parasit.* 2012. Vol. 187, №. 1/2. P. 23–27.

7. Adaszek L., Dzigiel B., Gorna M. Application of real-time PCR in detecting *Babesia canis* subclinical infestation in dogs – the effect of different DNA isolation methods on the sensitivity of PCR. *Vet. Med.* 2012. Vol. 68, № 6. P. 362–366.